



VÄXJÖS GNISTA

www.vaxjosgnista.se

Tidskrift för aktuell politisk analys

Utgåva 1-Juni 2025

Medverkande skribenter

- Aslı Ceren Aslan
- Carl William Östlund
- Fatma Savcı
- Filip Hallbäck
- Georgia Zavatti
- Hêlan Çiya
- İrem Ayan (Kalabalik+)
- Kerstin Björk
- Limon Fakir
- Sara Afrasiabi
- Siamak Raji
- Yongli Ku

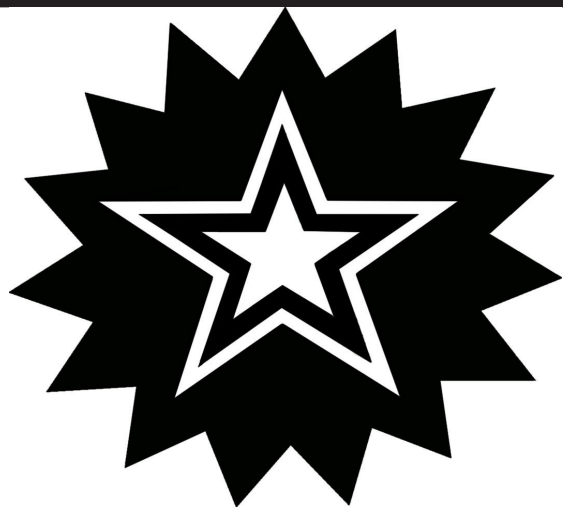
**Från Växjös Gnista-
redaktionen:**

**Stor intervju med Svenska
hamnarbetarförbundets
Erik Helgeson**



SOLIDARITET

Hej med vår första utgåva: “Solidaritet”



Vi lever i en tid där fascismen hotar att kasta sig över världens folk med allt sitt mörker.

I dessa dagar, när den ekonomiska och politiska maktkampen mellan imperialistiska stater spelas ut i andra länder i form av krig, med massakrer och migration som följd; när grundläggande fri- och rättigheter som erövrats under decenniernas kamp dras undan en efter en, när världen står på randen till kollaps till följd av en ständigt djupare klimatkris, begränsas våra lagliga protestformer och våra allianser och kollektiva gemenskap attackerats genom “söndra och härska”-politik,

Medan polariseringspolitik, som strävar efter att förhindra civilsamhället från att agera kollektivt för att försvara vår nutid såväl som framtid, implementeras genom olika förtryckssystem som rasism, misogyni och hat gentemot hbtqi+-grupper, är ett av nyckelorden i motståndet mot detta “solidaritet”.

Vad är solidaritet? Solidaritetsbegreppet har latinska rötter i konceptet om skuld. Vi står alla i skuld till varandra, till tidigare och kommande generationer, och är sammanbundna över tid och rum. Solidaritet är ett ord för banden mellan oss och vårt ömsesidiga beroende av varandra, tvärs över våra skillnader. Om vi erkänner detta faktum, så borde vi också agera utifrån det.

Samtidigt som vi står inför en skenande klimatkatastrof, folkmord, imperialistiska maktspel och växande ojämlikhet, pågår en erosion av den grundläggande idén att vi alla hör samman – och därmed har ansvar för varandra.

Vi behöver bygga rörelser och praktiker som organiserar sig utifrån detta faktum.

I tider av ekonomisk kris attraherar nationalistiska och fascistiska strömningar arbetarklassens lojalitet genom att begära att de ska solidarisera sig med sina arbetsgivare och därmed skydda ”nationell industri och ekonomi” för att i förlängningen bevara sina sociala förmåner och levnadsvillkor. Vi ser samma mönster vad

gäller minoriteter och utsatta grupper.

Hur kan vi tala om förtryck och skillnader på ett sätt som bygger solidaritet snarare än försvagar den?

Det finns två stora faktorer i dessa tider som kan framstå som separata men som tvärtom är sammanlänkade: marknadens globalisering där pengar, men inte människor, kan röra sig snabbt över gränser – och nationalismen, med dessa protektionistiska och isolationistiska prägel. Marknadens globalisering stimulerar nationalismen därför att den leder till, och ökar, ojämlikhet. Ojämlikheten används av makt-havarna som ett sätt att söndra ytterligare genom att peka ut vissa grupper som orsakerna till de allt sämre villkor många lever under. Den ökande polariseringen handlar inte, som ledande politiker vill få oss att tro, om retorik eller kommunikation som fallit samman – polariseringen är strukturell och behöver adresseras på en strukturell nivå. Den är systematiserad genom vårt imperialistiska system, och därmed inbyggd i vårt nuvarande samhälle.

Solidaritet är inte bara ett vackert ord, det är en handlandets kärnprincip. Inga sociala framsteg har vunnits utan kamp. Solidariteten behöver skapas på golvet, i kamp, för en förändring av det system vi lever i. Arbetarrörelsen är den tradition vi förmodligen starkast förknippar solidaritet med, och de militanta fackförbunden är den viktigaste formeringen på den fronten. Precis som andra sociala rörelser som under lång tid slagits för grundläggande rättigheter – däribland kvinnorörelsen, hbtqi+-rörelsen och den antirasistiska rörelsen – erbjuder de en kontext där människor kan engagera sig i kampen tillsammans.

I detta första nummer av Växjös Gnista har vi bjudit in både lokala och internationella skribenter att förhålla sig till solidaritetsbegreppet. Vilka är de historiska och samtida erfarenheterna av och uttrycken för solidaritet i världen och i Sverige, och vad har dessa uppnått? Vilka rum och platser för solidaritet behöver etableras och vilka existerar redan? Och hur kan vi upprätthålla vår solidaritet under press och hot?

Bidragen i numret spänner över tid och rum och ger exempel på frihetsrörelser som Jin-Jiyan-Azadi, 70-talets Vietnamrörelse, hbtqi+-organisering på turkiska universitet, civilsamhällets uppslutning genom Refugees Welcome i Göteborg 2015, Hamnarbetarförbundets internationella solidaritetsaktioner och mycket mer.

Vi är väldigt glada över att kunna dela alla dessa röster med er, tvärs över tid, rum och skillnader.

I solidaritet,
Växjö Gnistas redaktionsråd

Kontakta oss för bidrag eller frågor:
info@vaxjosgnista.se

INNEHÅLL	
Sidan 4	Sidan 16
Från Växjös Gnista-redaktionen: Stor intervju med Svenska hamnarbetarförbundets Erik Helgeson	“Solidaritet i en tid av kris: Från moralisk princip till politisk handling” / Hêlan Çiya
TEMA: SOLIDARITET	Sidan 17
Sidan 8	“LGBTQI+ Struggle on Campus: Reflections from a Gathering”/İrem Ayan
“Nätter och väggar”/Aslı Ceren Aslan	Sidan 18
Sidan 10	“Hösten 2025”/Kerstin Björk
“Varför kom de för kommunisterna och varför kom de för mig?” /Carl William Östlund	Sidan 20
Sidan 12	“Fascism – Rädsla som politik och motståndets nödvändighet”/Limon Fakir
“Morîstank (Myrstack)”/Fatma Savcı	Sidan 22
Sidan 13	“Ur en feministisk migrantkvinnas perspektiv: Global solidaritet, hopp för iranska kvinnor”/Sara Afrasiabi
“Solidaritetsbegreppet från 1970-talet och idag?”/Filip Hallbäck	Sidan 23
Sidan 14	“Nya perspektiv och de djupare orsakerna till hindren för den nuvarande Palestinska frihetsrörelsen”/Siamak Raji
“Solidarity in times of insecurity A few thoughts after Nakba Day 2025” /Georgia Zavatti	Sidan 25
	“Våga visa solidaritet med Taiwans demokrati och frihet”/Yongli Ku

Intervju med Hamnarbetarförbundets Erik Helgeson

I februari det här året genomförde Hamnarbetarförbundet en blockad mot israeliskt krigsmaterial, som en solidarisk akt med det palestinska folket. Under blockadens första dag meddelade arbetsgivaren DFDS den fackliga representanten och ledaren av blockaden, Erik Helgeson, att han avskedats med hänvisning till hot mot rikets säkerhet.

Sen början av maj har hamnarbetarna strejkat för ett bättre kollektivavtal. Ett av kraven är starkare skydd för fackliga representanter. Vi träffade Erik Helgeson på förbundets kansli i Göteborg RoRo Terminal, för att prata om förbundets historia och struktur, den israeliska blockaden och internationell solidaritet.

- Skulle ni kunna ge våra läsare en historisk överblick över Hamnarbetarförbundet? När och under vilka omständigheter bildades det? Är det knutet till staten eller ett självständigt fackförbund?

Sammanslutningen av industrifackförbund (LO) bildade partiet Socialdemokraterna år 1889, så det finns absolut en koppling mellan LO och staten, men jag skulle inte säga att LO är kontrollerad av staten eller av ett parti. På 60-talet fanns en stark kraft inom LO att centralisera makten genom att kontrollera de underordnade facken, som en del av deras strategi att vinna ett förhandlingsövertag i relation till staten och arbetsgivarna. Man ville bli av med aspekterna av direktdemokrati inom förbunden. De ville också få bättre politisk kontroll över de personer arbetarna valde till olika positioner. Så det de gjorde var att introducera ombudsmän – en högt uppsatt fackförbundstjänsteman som tillsatts uppifrån av den nationella styrelsen. Man tänkte sig att om man hade alla dessa anställda ombudsmän i mittenskitet i organisationen så skulle de fungera som ett filter mot ”dåliga” initiativ från basen.

Hamnarbetarna, som tillhörde fackförbundet Transport, var väldigt skeptiska. De hade en mer militant bakgrund, det låg i deras dna att ha omröstningar. Så när det bestämdes att lokalavdelningarna i norra Sverige skulle slås ihop till en avdelning, så innebar det att många hamnarbetare skulle vara tvungna att resa väldigt långt bara för att ta sig till ett möte. Och det var praktiskt taget omöjligt för dem. Dessutom valde de representanter som inte var lojala med den socialdemokratiska strukturen, och Socialdemokraterna ville bli av med dem. Allt detta skapade en situation där många hamnarbetare var väldigt besvikna på utvecklingen inom LO. Det var också en period av vilda strejker som facket inte stöttade. Utöver detta pågick en nationell konflikt kring nationellt kollektivavtal - hamnarbetarna röstade nej, men ledarskapet skrev under ändå. Allt detta kulminerade 1972, då de lokala avdelningarna i Norrland reste sig och blev uteslutna ur Transportarbetarförbundet. Många av hamnarbetarna i de södra hamnarna anslöt sig till dem och bildade Hamnarbetarförbundet. Det har varit en lång resa. De första 48 åren kunde vi inte vinna ett eget nationellt kollektivavtal. Vi har hanterat situationen rätt bra ändå, ända tills 2015 då de försökte krossa oss och misslyckades. Och nu försöker de igen. Vi får se om de lyckas.

Men när det kommer till den politiska frågan - vårt fackförbund är grundat på partipolitiskt oberoende. Vi interagerar bara med politiker när det gynnar arbetarnas agenda. Eftersom vi var det enda fristående fackförbundet under 70-talet isolerades vi, attackerades utifrån och LO och arbetsgivarna försökte krossa oss. Det innebar att vi var tvungna att rikta oss utåt, internationellt. Vi byggde en slags gräsrotsorganisation av hamnarbetare i europeiska hamnar. Vi kunde agera fritt i frågor som Socialdemokraterna blockerade LO från att agera i, som till exempel Pinochets Chile eller Sydafrika under apartheid. Hamnarbetarna behövde inte underordna sig någon så de var ofta de första som tog ställning.

- Skulle ni kunna beskriva den interna valberedningsprocessen – hur nomineras och väljs ledare inom facket?

I lokalavdelningarna har vi en årlig förbundsstämma. Förbundsordförandena tillsätts på två år, men det skiljer sig en del mellan avdelningarna. Alla de andra positionerna väljs om varje år. Medlemmarna nominerar kandidaterna, det finns ingen inblandning från myndigheter.

Låt oss gå vidare till beslutet om blockaden mot israeliskt krigsmaterial. När togs detta beslut och vilka var ansvariga – var det på initiativ av fackets ledarskap eller röstades det fram bland medlemmarna?

Bakgrunden till historien börjar 2010 då The Freedom Flotilla tog ett initiativ att bryta blockaden mot Gaza, och förbundets medlemmar lämnade ett förslag att vi skulle bidra – vi lastade material och försökte samordna olika aspekter av lasttransporten till Grekland. Och sen bordades fartyget och åtta människor dödades. Vid den tidpunkten hade vi ett nationellt styrelsemöte och tog ett väldigt snabbt beslut att blockera all israelisk last under en vecka. Men beslutet togs för snabbt, och det skapade sprickor i förbundet. Vi försökte lära av det. När det senaste kriget i Gaza startade hade vi ett mycket långsammare tillvägagångssätt. Vi hade förmodligen kunnat få en majoritet som röstade för i november 2023, men poängen är att då hade vi varit tvungna att skippa hela processen med medlemsomröstning och det hade inte varit rätt.

Efter sommaren 2024 inledde vi en diskussion om hur vi skulle kunna närma oss frågan på ett sätt som skulle ge medlemmarna en mer neutral grund att fatta ett beslut

på. Den nationella styrelsen lämnade in ett förslag till förbundsstämman som skulle hållas i november. Förslaget gällde inte att vi borde handla, utan att vi borde ta upp frågan för omröstning med alla medlemmar –vi ville inte tvinga på medlemmarna något, vi vill att alla skulle rösta i enlighet med sina hjärtan och sin övertygelse. Vi hade en stängd omröstning, som var positiv till att ta upp det på förbundsstämman. Resultatet där blev väldigt tydligt, 68 procent röstade för. Så vi startade den processen i januari i år.

- Ansågs blockaden vara laglig under nationell arbetsrätt?

Ja, det var vår utgångspunkt. Det finns en praxis att följa gamla domar för att se vad som är säkert att genomföra och inte. Solidariska aktioner och även politiska aktioner skyddas enligt svensk grundlag, men det är begränsat. Man kan inte starta en politisk aktion som bedöms inkräkta för mycket på företagen. Vi hittade en dom från 1980 som behandlade hamnarbetare som blockerade last till och från den fascistiska regimen i Chile. Det var en veckolång blockad, och vi höll oss inom de ramarna. Vid det laget hade vi lärt oss mer om omfattningen av exporten och importen, och det stod klart för oss att det här framför allt skulle bli en symbolisk handling därför att exporten var låg och på nedgång. Den stora saken var importen. Svensk militär köper in israeliska system i väldigt hög grad. Jag skulle säga att det är ungefär hundra gånger vanligare. Svenska folkets självbild är att vi exporterar en hel del vapen, men att de inte invänds. Vi har hamnat i rätt många skandaler genom åren därför att vi säljer till tredje part som sedan säljer vidare vapnen. Under USA:s krig mot Irak-Afghanistan såldes väldigt mycket vapen till Saudiarabien, som sålde vidare dem, och tre månader senare dök de upp i Mosul eller Bagdad. Exporten är fortfarande rätt reglerad och det finns regeringsrapporter över den. Importen är inte reglerad. Men det här rör sig om enorma kontrakt, och de företag som är involverade är måna om att kommunicera dem, så vi kunde ändå ta reda på att det fanns miljardkontrakt med t ex israeliska Elbit och Raphael. Vi ifrågasatte direkt om dessa verkligen skulle fraktas med fartyg, vi trodde att de förmodligen skulle flygas in. I ett tidigt skede i januari insåg vi att det var osannolikt att vi skulle upptäcka israelisk vapenlast i hamnarna. Men vi tänkte att publiciteten skulle vara användbar ändå för att uppmärksamma lidandet i Gaza, så vi körde på. Vi utmanade domstolarna och arbetsgivarna, och de svarade med aggressivitet. De argumenterade för att det skadade Sveriges förmåga till självförsvar, och att nationella intressen stod på spel. De tog det till rätten, men domstolen var ovillig att döma den första gången. Den andra gången hade vi förberett vårt underlag bättre, och den 4 februari fastslog domstolen att aktionen var laglig. Och ja, samma dag avskedade de mig istället.

- Var avskedandet av dig lagligt?

Nej. Blockaden var laglig, men inte avskedandet. Min teori är att de trodde att Israel/Palestina-frågan skulle vara så splittrande att de kunde komma undan med andra saker som de ville genomföra oavsett. Som att sparka mig. En del av detta – tror vi – är inte relaterat till den israeliska

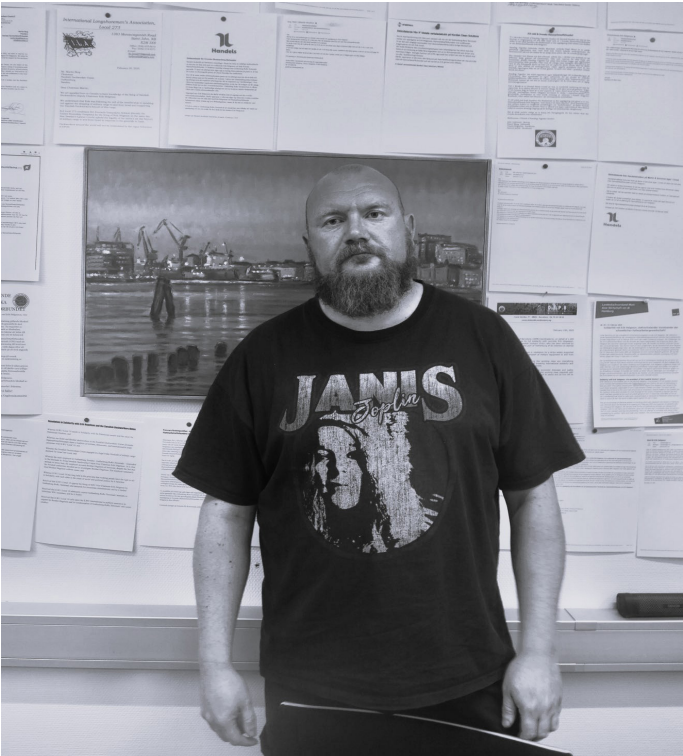


Foto av Växjös Gnista

blockaden. Jag är huvudförhandlare i förhandlingsgruppen för kollektivavtalet, så de försökte jävlas med mig och förbundet. Det landade inte väl. Till och med högermedia var väldigt skeptiska ända från början. Och det beror delvis på hur de gick till väga, genom att gå ut med ett pressmeddelande om att en person sparkats med hänvisning till rikets säkerhet. Jag tror att det inte var helt genomtänkt från deras sida, de använde bara det grövsta språk de kunde för att skapa en effekt.

Ett krav vi driver i förhandlingarna kring kollektivavtalet och de relaterade strejkerna, är starkare skydd för förtroendevalda. Vad det skulle betyda i praktiken är att de skulle bli tvungna att betala högre böter för att göra samma skit. Lagen säger att man inte kan sparka någon utan starka skäl, men det finns en specialparagraf som gör att även om du inte har rättsliga skäl att avskeda någon, så kan du fortfarande hävda samarbetssvårigheter vilket innebär att du måste betala en ytterligare bot, men du blir av med personen oavsett. Vi försöker föra in högre böter som står i proportion till företagens faktiska omsättning.

- Vilket budskap ville ni skicka till det palestinska folket i detta sammanhang? Och vilket budskap, om något sådant fanns, ville ni rikta till den israeliska staten?

Budskapet till den israeliska staten är att vi inte vill köpa er skit eller på något sätt bidra till er ekonomi så länge som ni förtrycker det palestinska folket.

När det gäller det palestinska folket så känns det rätt meningslöst att skicka ett budskap till människor som svälter till döds. Vi har alla dessa konventioner kring folkmord, man skulle till och med kunna hävda att vi är lagligt skyldiga att agera om vi kan. Jag bara hoppas att några av alla individer som genomlider all denna fasa i Gaza kan se att det finns ett motstånd i världen, att en

vändpunkt kan ske och att det kan finnas en framtid som inte är lika mörk och vansinnig som det de genomlider nu. Att det fortfarande finns människor som faktiskt tror på mänskliga rättigheter och internationell rätt. Just nu signalerar de stora makterna att det gamla systemet – även om det aldrig fungerade som det skulle – är borta, vi har inga mänskliga rättigheter längre. Det är en förlorad idé. Och det är inte en värld vi är villiga att acceptera.

-Var du och dina kollegor medvetna om de potentiella rättsliga följderna innan ni inledde strejken?

Ja och nej. Vi var förberedda på att företaget skulle bestrida strejken, vi visste att det skulle ske, de bestrider allt vi gör. Men vi väntade oss inte att de skulle sparka mig.

- Om inte, är det något du nu ångrar?

Nej.

- Utifrån ditt perspektiv, vad är det mest betydelsefulla ni uppnått hittills?

Det vi uppnått är helt och hållet opinion. Det blev en månad av väldigt livlig offentlig debatt om vad som pågår i Gaza, vi belyste att den militära handeln pågår även nu. Rent praktiskt uppnådde vi ingenting, vilket var väntat. Det finns många komplicerande faktorer, en är att vi inte vet vilken typ av last som transporteras, en annan är att vi inte kan undersöka det eftersom det är olagligt. Vi bidrog på det sätt vi kunde, och jag är väldigt stolt över det.

- De solidariska uttalanden eller deklarationer ni fått, kom de främst från Sverige eller utlandet?

Både och. Den första månaden kom de främst från Sverige. Det sprider sig fortfarande internationellt, bland hamnarbetare och andra fackförbund. Det går långsamt, från mun till mun, så många läser eller hör om det först nu. Det väcker frågan på platser där den inte har väckts tidigare. Så det kan vara av betydelse – eller inte, man kan aldrig veta. I framtiden kommer förmodligen en hel del viktiga personer hävda att de utgjorde vändpunkten – jag tror inte världen fungerar så. Det är bara en stor röra av människor som försöker göra vad de kan, och vid någon tidpunkt får den sista droppen allt att vända. Det var samma sak med Sydafrika under apartheid, vi skulle kunna hävda att vi var först i Sverige med att initiera en apartheid-bojkott - var vi de viktigaste? Nej. Hade det haft samma effekt om vi inte haft Olof Palme som statsminister? Förmodligen inte. Men man kan inte skilja det ena från det andra, det vi gjorde kan ha påverkat andra fackförbund och till och med fackförbundsledare som faktiskt hatade oss att ändra ståndpunkt. Jag hämtar styrka ur faktumet att om man gör vad man kan med de medel man har, så måste det vara tillräckligt. Man kan inte bara sitta hemma och hoppas på att någon inflytelserik och mäktig person ska agera för större delen av tiden händer det inte.

- Vilken form av stöd eller engagemang hoppades ni på från den svenska arbetarklassen? Stödstrejker?

Nej. Att bara lyfta frågan var tillräckligt och jag anser att vi lyckades med det. Att ett fackförbund som inte har gjort något för någon de senaste 40 åren plötsligt skulle börja strejka eller ta till andra stridsåtgärder i den riktningen är orealistiskt. Men de lyfte frågan på IF Metalls och Kommunals förbundsstämmor. Och i vissa fall har utgången av omröstningen varit väldigt jämn, vilket är ovanligt i Sverige. Om man har en jämn röstning där medlemmarna närapå röstat för att underminera det nationella ledarskapet så är det en stor sak. Och det är det som händer nu, långsamt, långsamt.

- Vad gäller media, vilken roll anser ni att fristående media eller alternativa plattformar borde spela i att sprida och förstärka er sak? Vilka förväntningar har ni på dem?

Vi har fått stor spridning i media. Både i massmedia och i de mindre plattformarna. I de mindre så hänger det väldigt mycket på kvaliteten på journalistiken, när de gör grundlig grävande journalistik så kan det påverka massmedierna. Och massmedia rör på sig. Bara de senaste veckorna har det varit ett stort skifte i retoriken när det kommer till Gaza till exempel. Självständig media är viktiga för oss därför att de alltid ger oss en chans att få ut våra åsikter, men i Sverige är det ändå så att det är massmedia som formar den allmänna opinionen.

- Är det något mer ni skulle vilja lägga till – några reflektioner, appeller, eller tankar ni vill dela?

De senaste månaderna har vi kontaktats av flera mindre, internationella fackförbund vad gäller Gaza. De ställer frågor och vi försöker svara på dem, och vissa visar sig vara frön till andra initiativ och det är fantastiskt. Det var nyligen några fartyg i Marseilles där hamnarbetare upptäckte att det fanns containrar med delar till maskinvapen som skulle till Israel, och de vägrade lasta dem. Fartyget fortsatte till Italien, och hamnarbetarna förföljde det genom hamnen. Andra hamnarbetare anslöt sig, och då har man till slut en floceffekt. Om tillräckligt många gör något så kräver det i princip ingenting av de sista som ansluter sig. Man kan inte stoppa militär handel utan regeringsingripande, men om det är tillräckligt många störningar i transportkedjan så blir det väldigt kostsamt. Och det var det som hände med Sydafrika under apartheid – även om alla regeringar sa att de skulle isolera Sydafrika, så kunde de fortfarande importera och exportera, men det var jävligt dyrt för dom. Ibland tänker folk ”Åh vi importerar fortfarande rysk gas” – ja, men det är ett fartyg en gång i halvåret och det blir en stor medial sak varje gång. Min gissning är att ryssarna inte får tillräckligt betalt för sin gas längre. Det är resultatet. Och om de inte får det, så sätter det press. Och press fungerar olika för olika stater. Om fler sådana här initiativ dyker upp, så kommer det sprida sig som ett virus. Och om någon vill handla med Israel och satsa ekonomiskt så måste de hantera att lasten kanske inte dyker upp förrän i december därför att fartyget jagas runt i Medelhavet. Och då är pressen på.

Solidaritet



Illustrerad av
Alexi Thelander

Medverkande skribenter

Aslı Ceren Aslan	İrem Ayan
Carl William Östlund	Kerstin Björk
Fatma Savcı	Limon Fakir
Filip Hallbäck	Sara Afrasiabi
Georgia Zavatti	Siamak Raji
Hêlan Çiya	Yongli Ku

Nätter och väggar*



Foto av Lina Alriksson

Aslı Ceren Aslan är journalist, författare, kvinno- och HBTQI-rättsaktivist. Ceren var ICORN:s fristadsförfattare i Växjö 2022-2024 och bor fortfarande i Växjö. Hon deltar som talare i paneler, seminarier och konferenser om tankefrihet, yttrandefrihet och pressfrihet. Hon fortsätter också att anordna workshops för HBTI+ och kvinnor och undervisar i turkiska på Folkuniversitetet.

* Utdrag ur författarens bok ”Bara vi själva kan rädda varandra”, utgiven av Trolltrumma förlag i Sverige. Boken är översatt till svenska av Ulla Lundström. Den publicerades på turkiska av SRC förlag i Turkiet under titeln ”Birbirimizin Çaresiyiz”.

Del 2

När mörkret faller hörs ljudet av låset som öppnas bakom ståldörren som för binder gården med fängelsekorridoren. Det har precis börjat bli varmare och tillsammans njuter vi av kvällens svalka. De två vakterna vid den öppna dörren uppmanar alla som fortfarande går omkring på gården, står och röker eller sitter och småpratar över en kopp te, att skynda på. ”Seså, vi stänger gården nu, dags att komma in.” Sakta lämnar alla gården. Jag dröjer kvar en stund eftersom jag ännu inte hunnit röka upp min cigarett och jag hör hur dörren in till avdelningen slår igen bakom mig.

Vakterna har svårigheter att vrida om låset, det måste smörjas. Efter fem, tio minuters kämpande lyckas de äntligen få upp ståldörren in till fängelsekorridoren. Där upprepas samma procedur ...

Jag inser att jag inte sedan dagen då jag greps har tillbringat dygnets mör kaste tid utomhus. Jag saknar att vara ute på kvällen ... Hur fri brukade jag inte känna mig när jag var ute och inte behövde vara hemma vid en viss tid punkt. Jag hade inte bott hemma sedan jag var sjutton år.

Första året på universitetet hade jag tillbringat på ett studentboende långt bort från min familj. Dit var det förbjudet att komma hem efter midnatt. An tingen fick man hitta någon annanstans att tillbringa natten eller så fick man sova utomhus. Infann man sig inte till studenthemmet blev familjen omedelbart informerad. Många familjer i Turkiet är ganska traditionella i detta avseende.

Att vara hemma vid en viss tid, som dessutom måste koordineras med mörkets inbrott, var en regel som min familj höll hårt fast vid. Även när jag bodde på studenthemmet var det självklart att jag ringde hem och berättade för mina föräldrar om jag skulle sova någon annanstans. Allt annat var fullständigt otänkbart. Om jag inte infann mig på studenthemmet i tid slog ledningen omedelbart larm till min familj. Vid inskrivningen hade man krävt att jag även uppgav mina föräldrars telefonnummer.

Året därpå lyckades jag övertala mina föräldrar om att få bo för mig själv. Eller snarare lyckades jag tjata mig till det. De ville att jag skulle fortsätta att bo på studenthemmet. På så vis skulle de fortfarande kunna ha kontroll över mig även om vi bodde långt ifrån varandra. Först skällde de på att de inte hade råd att betala ett eget boende för mig. De försökte alltså använda ekonomiska påtryckningar. När jag underminerade detta genom att börja jobba halvtid, samtidigt som jag hittade någon att dela hyran med, förlorade de sitt viktigaste argument. Min pappa slutade att prata med mig och min mamma var lika avståndstagande. Men efter några månader hade de accepterat situationen och relationen mellan oss blev normal igen. Men det faktum att de hade förlorat kontrollen över hur jag levde oroade dem verkligen.

Jag kan inte beskriva hur glad jag var över att ha fått en egen bostad som gjorde det möjligt för mig att komma och gå som jag ville oavsett tid på dygnet. Och vilken lyckokänsla denna frihet gav mig! Bara att kunna återvända hem när det var mörkt utan rädsla för vad som väntade räckte för att jag skulle känna lätt eufori.



Illustrerad av Aslı Alpar

Självklart fick jag ge avkall på denna frihet när jag åkte hem till min familj under loven. Så snart klockan passerat nio på kvällen började min mobil att ringa och om den närmade sig tio visste jag att upprörda diskussioner väntade, och att jag så fort jag kom innanför dörren skulle mötas av respektlösa och helt gränslösa anklagelser. Jag tänker bland annat på de gånger jag gick ut för att träffa någon vän, väl medveten om vilka diskussioner detta skulle leda till. När det hände ville jag genast åka tillbaka till universitetet.

Så fort jag hade avslutat min examen hade jag återvänt till Istanbul och börjat jobba som journalist, men jag fokuserade inte på något som hörde till min grundutbildning utan flyttade istället ihop med mina vänner. Nu handlade diskussionerna om varför jag fortfarande, trots att jag var kvar i samma stad, skulle bo någon annanstans än hemma. Jag hade ju inte följt deras råd att söka jobb på någon av statens institutioner, istället hade jag valt att bli journalist. Återigen samma meningsutbyten och gräl. Men trots det bestämde jag mig för att hålla fast vid mitt val och tillslut blev allt som vanligt igen. Den här gången befann jag mig i Istanbul och nätterna var mina.

Var jag inte rädd för att vara ute sent på kvällarna? Självklart var jag rädd ibland. Men jag hade bestämt mig för att det fanns säkra och mindre säkra områden i stan. Jag valde aldrig den gata som var mest folktom, den livligaste gatan full med folk var alltid mitt förstahandsval. Även om det innebar en längre väg hem. Kände jag mig orolig såg jag till att alltid ha mobilen till hands. Jag var alltså fri men inte hur fri som helst. Jag kände alltid att jag måste kontrollera vilka som gick bakom och framför mig, hur jag var klädd och inte klädd. Och jag var inte ensam om detta. Den styrka jag fick från andra kvinnor gjorde att jag inte gav upp, utan fortsatte att gå ut och roa mig på kvällarna.

Men nu var nätterna och gatorna återigen förbjudna

för mig. Tänk att jag inte kommit att tänka på detta förrän här i fängelset där jag nu vistats i flera månader. Jag är på väg att förlora mitt goda humör. Det krävs verkligen fantasi för att skapa sig egna rum som får en att känna sig fri även i fängelset. Den natten smyger jag nerför trappan till nedervåningen när alla har somnat och öppnar fönstret. Ljudet av syrsor tränger in i rummet. Jag blundar och låter ljudet föra mig till mina barndoms somrar och till balkongen i lägenheten där jag bodde ensam under mina år på universitetet. För en lång stund känner jag mig förflyttad långt bort utanför mig själv. När det känns bättre beslutar jag mig för att gå upp på övervåningen igen för att sova.

Jag brukar ta till sådana här knep när jag håller på att tappa verklighetsförankringen. Låta tankarna föra mig inte bara till det förflutna, utan också in i framtiden ... Det är som att trampa luft, att drömma om hur jag tar mig fram på osäkra vägar. ”Föreställ dig att vi befinner oss på en skogsstig. Överallt är vi omgivna av träd och det har precis regnat. Kan du känna doften av skog och mark?” Den som går bredvid mig låter fantasierna blomma vidare där jag slutar. ”Byns ljuvliga vindruvor och doften av blommorna på våren.” Och när ämnet därifrån glider över på det vegetariska köket i Urfa vet vi att båda är hungriga.

Jag känner mig verkligen stärkt av samvaron med alla dessa kvinnor. Varje dag kommer vi på ytterligare aktiviteter för att höja varandras moral. Även om vi kommer från olika kulturer och har skiftande erfarenheter är det mycket vi delar. Men ska jag vara ärlig måste jag erkänna att solidariteten mellan oss inte är helt okomplicerad. Att ge plats för kvinnor innebär ju inte att man gör sig av med patriarkatet. Det har livet från andra kvinnorum lärt oss. Men nu befinner vi oss i en mer komprimerad verklighet. Det finns inte utrymme för flykt, för att glömma, eller ignorera. Alla spänningar, alla konflikter måste lösas här på stället om vi ska kunna leva tillsammans.

Med andra ord måste vi lära oss att det inte går att fly undan problemen. Vi måste hitta lösningar, bli skickligare på att kommunicera, skapa utrymmen för oss kvinnor, och inte fly från de problem vi ställs inför om vi ska kunna skapa en plats där vi känner oss starka mot patriarkatet. Jag är inte säker på om vi just då var medvetna om hur mycket detta arbete även skulle stärka vår personliga utveckling. På den plats där vi nu sitter inlåsta har det uppstått en möjlighet att förbereda oss för den värld vi vill skapa. Vi kan ju skapa solidaritet för att stärka varandra även om det innebär att vi käbblar med varandra då och då.

”Jag känner mig verkligen stärkt av samvaron med alla dessa kvinnor. Varje dag kommer vi på ytterligare aktiviteter för att höja varandras moral. Även om vi kommer från olika kulturer och har skiftande erfarenheter är det mycket vi delar.”

Varför kom de för kommunisterna och varför kom de för mig?



Carl William Östlund har varit politiskt aktiv sedan 2022, då han gick med i ungdomsorganisationen Revolutionär Kommunistisk Ungdom (RKU) och är idag ledamot i kommunstyrelsen i Växjö. Utöver RKU är Carl även medlem i huvudpartiet Kommunistiska Partiet (K) och Svensk-Kubanska Föreningen, där han sitter i centralstyrelsen.

Foto: Privat

För 80 år slogs hitlertyskland ned i gruset av det kollektiva arbetet från arbetarstaten Sovjetunionen, 26 miljoner fick aldrig uppleva att segern var vunnin. 26 miljoner gjorde den ultimata uppoffringen för att rädda mänskligheten från slaveriet och förtrycket som fascismen stod för. De som älskar frihet har ingen att tacka mer än sovjet men ändå så finns det folk idag som dras till dessa forna ideer, som anser att fel sida vann andra världskriget. Varför är det säkert många som frågar sig, och för att besvara detta så hade denna artikel behövt att vara lika lång som en bok då även en analys av fascismen hade behövts så därför vill jag rekommendera listan som finns sist i texten. Det som denna texten vill göra är att endast väcka uppmärksamheten för hur fascismen behandlar den befolkning som den säger sig skyddas, detta finner jag i dikten "Först kom de".

Martin Niemöller en präst börjar sin kända dikt med "Först kom de" och fortsätter såhär "Först kom de för kommunisterna men jag sa inget för jag var inte kommunist, sen kom de för fackmännen och jag sa inget för jag var inte fackman, sen kom de för judarna och jag sa inget för jag var inte jude, och sen kom de för mig och då fanns det ingen kvar som kunde säga något". Denna text skrev han 1946 och enligt mig är den inte bara vacker utan det är också en bra katalysator för att lära ut hur fascismen i grunden funkar. Fascismens grund är att utrota fiender till folket, till skillnad från socialismen så är det inte klasstillhörigheten som förenar utan den nationella identiteten där staten funkar som en harmoniserande kraft mellan de olika klasserna. Då eftersom att klasskillnaderna inte är det som drar isär ett samhälle så måste det finnas en utanför grupp som gör,

dess grupper varierar från land till land där fascismen manifesterar men har alltid från vänsterkanten av politiken som gemensamma.

Först kom de för kommunisterna eftersom att kommunisterna är de som utgör det största hotet mot kapitalet, samma kapital som inför facsism för att rädda kapitalets diktatur då klass motsättningarna blir för stora och det är risk för socialismens seger. Kommunisterna är de som ser fascismens för vad det är, en vilseledning av kapitalets agenter som en sista utväg för kapitalismen i dess döds stadium. KPDs ledare den antifascistiska hjälten Ernst Thälmann blev mördad i Buchenwald 1944 efter 11 år av fångenskap eftersom hitlertyskland skrämdes av honom och för det hotet han utgjorde mot deras regim. Samma sak hände bara 20 tidigare med hjältarna Karl Liebknecht och Rosa Luxemburg.

Sen kom de för fackmännen då fackmännen ger arbetarna en organisation att gemensamt kämpa för bättre arbetsvillkor, något som en fasciststat inte kan tillåta eftersom hur mycket de än försöker att gömma det genom revolutionär retorik och symbolik så står fascismen endast för dem gamla ordningen, borgarklassens diktatur. Fackföreningar utgör inte ett hot mot borgarklassen på samma sätt som kommunisterna gör men att ge arbetarna mer privilegier på bekostnad av borgarklassen är för fascisterna helt oacceptabelt.

Sen kom de för judarna då de var en utgrupp, inte en grupp som tillhör folket eller nationen utan andra. De är de som ligger bakom alla problem i samhället

"Sedan kom de för mig eftersom fascismen hade lyckats att dela på oss, jag försvarade inte mina klassbröder eftersom jag trodde på lögnerna om kommunisterna, fackmännen och judarna. Varför skulle någon då försvara mig? Fascismen har inte en slutfiende det finns inte ett stop på antal fiender från utsidan då fascismen inte kan lösa de problem som kapitalet skapar bara skjuta upp dem så kommer det alltid finnas problem som drar isär samhället alltså måste fascisterna alltid finna ett nytt fiende för att beskylla, en dag så kommer de för dig med kommer du säga emot innan de?"

eftersom om det inte är klassen som skiljer på oss så måste det vara på en etnisk grund, alltså är inte judarna enligt fascisterna dåliga på grund av deras ekonomiska ställning men på grund av deras etniska uppbyggnad som gör att de vill dominera världen. Antisemitism är något som existerat i tusentals år, det är något som är så accepterat i många delar av världen. Anledningen är att i alla länder judar har bott i så har de varit en minoritet som gjort det väldigt lätt för furstar och despoter att beskylla de för allt. I tyskland var hitlerfascismen väldigt flitiga i att vilseleda arbetarna till tron att judarna var fiender och inte storfinansen.

Sedan kom de för mig eftersom fascismen hade lyckats att dela på oss, jag försvarade inte mina klassbröder eftersom jag trodde på lögnerna om kommunisterna, fackmännen och judarna. Varför skulle någon då försvara mig? Fascismen har inte en slutfiende det finns inte ett stop på antal fiender från utsidan då fascismen inte kan lösa de problem som kapitalet skapar bara skjuta upp dem så kommer det alltid finnas problem som drar isär samhället alltså måste fascisterna alltid finna ett nytt fiende för att beskylla, en dag så kommer de för dig med kommer du säga emot innan de?

Böcker att rekommendera på ämnet är:

Blackshirts and Reds, Michael Parenti 1997

En anna syn på Stalin, Ludo Martens 1994

Den svarta obelisk, Erich Maria remarque 1956

Ett avslutande tal av Vladimir Lenin från 1919 som enligt mig konkret träffar grunden av arbetarklassens splittring.

"Antisemitism betyder att sprida fiendskap mot judarna. När det förbannade tsarväldet levde sina sista dagar försökte det hetsa okunniga arbetare och bönder mot judarna. Tsarens polis, i allians med godsägare och kapitalister, organiserade pogromer mot judarna. Godsägarna och kapitalisterna försökte avleda hatet från de arbetare och bönder som plågades av nöd, och rikta det mot judarna. I andra länder ser vi också ofta hur kapitalisterna hetsar till hat mot judarna för att förblinda arbetarna, för att avleda deras uppmärksamhet från det verkliga hotet mot arbetarklassen – kapitalet. Hatet mot judarna lever kvar endast i de länder där slaveriet under godsägare och kapitalister har skapat en avgrundsdjup okunnighet bland arbetare och bönder. Endast de mest

okunniga och förtryckta människorna kan tro på de lögner och den smutskastning som sprids om judarna. Detta är en kvarleva från gamla feudala tider, när präster brände kättare på bål, när bönderna levde i slaveri och folket var förtryckt och röstlöst. Denna gamla, feudala okunnighet håller på att försvinna; folkets ögon börjar öppnas.

Det är inte judarna som är arbetarnas fiender. Arbetarnas fiender är kapitalisterna i alla länder. Bland judarna finns det arbetare, och de utgör majoriteten. De är våra bröder, som liksom vi är förtryckta av kapitalet; de är våra kamrater i kampen för socialismen. Bland judarna finns det kulaker, utsugare och kapitalister, precis som det finns bland ryssar och bland människor av alla nationaliteter. Kapitalisterna strävar efter att så split och hetsa till hat mellan arbetare av olika trosuppfattningar, olika nationer och olika raser. De som inte arbetar hålls vid makten av kapitalets makt och styrka. Rika judar, liksom rika ryssar, och de rika i alla länder, är i förbund för att förtrycka, krossa, plundra och splittra arbetarna. Skam över det förbannade tsarväldet som torterade och förföljde judarna.

Skam över dem som hetsar till hat mot judarna, som hetsar till hat mot andra folk.

Leve det broderliga förtroendet och den kämpande alliansen mellan arbetare av alla nationer i kampen för att störta kapitalet."



Morîstank (Myrstack)



Foto av Diyako

Fatma Savcı är poet och författare. År 1992 greps hon i Turkiet för sin aktivism och kamp för kurdernas rättigheter.

Fatma fortsatte att skriva poesi i fängelset och hennes texter publicerades i kurdiskspråkiga tidskrifter och tidningar utomlands, bland annat i Sverige. Hon har gett ut nio böcker med poesi, essäer och noveller på kurdiska.

Prosapoemet skrivet av Fatma Savcı är i original på kurdiska och översatt till svenska av Mizgîn Savcı.

Li hêwana koşka kevirî şiyar dibim. Bîna çaya beybûnê difûre ji derdorê. Dilê min dibije qehweyeke bi şîr û gwîza hindê.

Xwişîna marekê tê ji ber cihoka avê ya diherike li hewşê. Dengê bayekî gur, şehîna hespeke fecrekê li dûr.

Derî hêdîka vedibe, jinek weke bayekî nerm di ber re dikeve hundir. Bi wê bejna bilind, wek dotmîra çiyana be. Perê xwe yê rengîn bi herdu aliyan ve vedide û li ser dîwanê neqîşandî rûdine.

Ne bi xembarî dibêje: Dildarê min yekî qemer bû, hespê wî yê boz pê re nedigiha. Xwîna wî ya gevez li bin dara biyê çikiya. Destana ew lê ristî hîna ne bi nivîskî ye.

Ecacoyek radibe, qehwa hêrayî di hawên de li ba dibe. Şûşeya lempê ji diwêr dikeve, dengê min dişike li êvarê:

Ew siya wî ye li binê darê. Bi bayê sibê re lê vedikim pencerê.

Rûyê wê sar, wek şimakirî be radibe ser xwe, dawa xeftanê wê bi erdê ve tê. Wexta li ber piyano rûdine ji min re dibêje:

Wî ev piyano ji dara mazî çêkir beriya biçe, mêrek dikare bi çend dilan hez bike piştî mirinê?

Bêdengiya min li perwazeyên şibakan dikeve. Ew wek pêjna kesekî din bike dibêje:

“Strana xwe ji bê naçinim, li dawîya baranê nahizirim. Tîna wî bi tiştêkî naguhezim.” Didim xwe ku birevim ji wir.

Bi kû de diçî? Tu yê li çîrokek bextewartir şiyar nebî. Tu bi xwe hatî nav xewna berfîneke çiyê.

Ber êvarê ye şiyar dibim. Çaya min sar bûye li ser masê. Pirtûk ji dest min ketiye ser merşê. Şêraniya hilûkan a min avêtiye firnê dişewite. Dengê trênekê ji dûr tê. Bi ser orkîdeya spî ve li derve dinêrim. Berf dilîlinê, sêvên bi darê ve hişk bûne bi kirasê spî dorpêç dike.

Dihizirim li Morîstanka li nav bexçe, ew dê bikaribin bijîn li vê dirêjiya zivistanê?

Heke ew mirin dê bi çend dilan ji hev hez bikin?

I öppningen till den steniga herrgården vaknar jag. Doften av kamomillte sprider sig runtomkring. Mitt hjärta slår för en kopp kaffe med mjölk och kokosnöt. Prasslet av en orm kommer från den rinnande rännan i trädgården. Ljudet av en kraftig vind, gnäggandet från en häst i fjärran.

Dörren öppnas långsamt, en kvinna smyger in genom dörren, likt en mild vind. Med midja som en tråd, en kropp så stor och med en närvaro så stolt och stark, likt en prinsessa av bergen. Hon sträcker ut sina färgglada fjädrar åt båda hållen och sätter sig i soffan, den vackert broderade soffan. Hon säger det utan beklämning: Min älskling var någon brun, hans grå häst kunde inte hålla jämna steg med honom. Under sälgrädet var det när hans blod sinade. Legendan han vävde, är ännu inte skriven.

En storm blåser, vinden för kaffet som bryggets i morteln med sig. Lampans glas faller från väggen, min röst brister i kvällen. ”Det är hans skugga under trädet. När morgonen gryr öppnar jag fönstret för honom.” Med stelt ansikte, som hon vore balsamerad, ställer hon sig upp, skörten av hennes kurdiska klänning faller över marken.

När hon sätter sig framför pianot säger hon till mig: Han gjorde detta av ekträdet innan han gick, med hur många hjärtan kan en man älska efter döden?

Min tystnad träffar fönsterbågarna. Hon säger det som om hon förnimmar någon annan: ”Jag bärar inte min sång från vinden, begrundar mig ej till regnets slut. Jag ersätter inte hans innerlighet med något annat.” Stråvan att fly härifrån växer inom mig. Vart ska du? Du kommer inte vakna upp i en lyckligare saga. Du själv har kommit in i drömmen av en bergig snödroppe.

Jag vaknar vid eftermiddag. Mitt te står kallt på bordet. Boken har fallit från min hand ner på mattan. Efterrätten jag satte i ugnen brinner. Ljudet av ett tåg hörs i fjärran. Jag tittar ut över den vita orkidén. Snön trallar, täcker de äpplena som torkat på träden med en vit klänning. Jag tänker på myrstacken i trädgården, kommer de att kunna leva i denna långa vinter? Om de dör, med hur många hjärtan kommer de att älska varandra?

Solidaritetsbegreppet från 1970-talet och idag?



Foto: Privat

Filip Hallbäck är film- och litteraturvetare, manusförfattare, kolumnist och essäist bosatt i Växjö. Filip skriver artiklar om jämställdhet, feminism och HBTQI+-rättigheter för olika tidningar och tidskrifter.

av USA-imperialismen (något som fredsforskaren Johan Galtung för övrigt förutspådde på 1990-talet) och uppgången av vad som benämns som en multipolär världsordning. USA befinner sig i liknande sits som Sovjetunionen gjorde under 1980-talet, och det skulle inte förvåna mig om EU i dess nuvarande form är på väg mot liknande håll inom den närmsta framtiden. Det västerländska systemet (”den regelbaserade världsordningen” och dess ”humanitära interventioner” i ”kriget mot terrorismen”) ruttnar inifrån av en rad sammanvävda faktorer och hamnar således i ett pågående sönderfall. Framför allt handlar det om att västvärlden förlorat legitimitet i omvärldens ögon, med tanke på hur västvärlden ständigt ägnar sig åt projicering, dvs. att man hela tiden tillskriver andra sina egna tillkortakommanden och läxar upp andra i frågor om etik och moral när vi själva misslyckats att leva upp till våra ideal.

Man kan säga att först kom kapitalismen, sedan nyliberalismen och nu alkoholismen. Först kom vinstintresset, sedan avregleringarna och nu självskadebeteendet. ”Alkoholismen” i detta analytiska sammanhang handlar alltså om hur västvärlden har gjort sig sjukligt beroende av intellektuellt ohållbara tolkningsramar, vilket förklarar ens destruktiva beteende mot sig själva och alla andra. Man har av ideologiska skäl de senaste 30 åren ägnat sig åt social nedrustning på bred front, vilket gjort att välfärdssystemet krackelerat, klassklyftorna liksom sårbarheten ökat och i stället för ett politiskt ansvarstagande för att hjälpa sin egen befolkning skyller man systemfelet på migrations- och integrationspolitiken och förespråkar mer krav och repressalier mot alla som inte anpassar sig efter systemets utformning. Det är alltid ”andras fel”, medan ”vi” är oskyldiga.

Med andra ord: Västvärldens största fiende har blivit västvärlden själva. Västvärlden lever med en grandios självbild av att vara ”störst, bäst och vackrast”, och skapar stängda gränser gentemot omvärlden – både i konkret bemärkelse men framför allt mentalt. Mot bakgrund av denna historiska brytpunkt med dessa pågående genomgripande förändringar i de internationella relationerna väcks två diskussionsfrågor som behöver ventileras: Hur påverkas vår förståelse av solidaritetsbegreppet inom ramen för ovan nämnda utvecklingsriktning? Och förefaller det så att solidaritetsbegreppet i teori och praktik är kontextberoende i tid och rum?

SSÄ. När jag hör ordet “solidaritet” leder mina tankar inte helt osökt till 1970-talets brokiga vänsterrörelser med engagemang i internationella frågor, liksom dess inbördes motsättningar kring ”rätta” tolkningar av marxismens lära. Den historiska inramningen var givetvis kalla kriget, i vilket det globala konfliktförhållandet utgjordes mellan USA och Sovjetunionen, mellan Nato och Warszawapakten, mellan kapitalismen och kommunismen.

Min pappa, som är född 1951, berättade för mig hur stora delar av hans generations politiska medvetenhet kom att präglas av Daniel Ellsbergs blottläggande om verklighetens ohyggliga förhållanden bakom det amerikanska invasionskriget i Vietnam. De som växte upp under efterkrigstiden såg USA som ett föredöme, inte minst kulturellt (till exempel populärmusik av Elvis Presley och filmstjärnor som James Dean), men med USA:s krigsföring i Vietnam dog illusionen av ett land som officiellt stod upp för frihet och demokrati. För efterkommande generationer är det svårt – har min pappa sagt till mig – att förstå vilken omvälvning som Ellsbergs avslöjande innebar.

Denna tidsperiod har med tidens gång utgjort en tydlig och stabil historisk referenspunkt, i vilket det stora ideologiska arvet blivit hur solidaritetsbegreppet kommit att förknippas med stöd till befolkningen i andra länder som lever under stormakternas koloniala och imperialistiska förtryck. Under 2020-talet har Rysslands invasionskrig i Ukraina och Israels folkmord längs Gazaremsan ånyo förnyat diskussionen om solidaritet, på ett sätt som (åtminstone teoretiskt) påminner om 1970-talets Vietnamrörelse men rör sig i fundamentalt olika kontexter.

Naturligtvis råder åtminstone en avgörande skillnad idag jämfört med 1970-talet: Idag ser vi början på slutet

Solidarity in times of insecurity

A few thoughts after Nakba Day 2025



Foto: Privat

Georgia Zavatti är en rumänsk antropolog som bor och arbetar i Uppsala. Hon kom till Sverige 2018 för sina studier, där hon fokuserade sin forskning på utsatta grupper som personer som lever med HIV, hemlösa och drogmissbrukare. Nu arbetar hon i en administrativ position.

As the 77th commemoration of the Nakba starts and the social media posts talking about “The Catastrophe” (as ‘Nakba’ is translated) start pouring in, mixing in together with images from the ongoing genocide in occupied Palestine, I look at the people around me and can’t help but wonder: do they know what day it is? Do they care? In the end, all I can do is show my own solidarity, in defiance of the status quo.

I’ve seen repeated times the comparisons between the rhetoric around the Russian invasion of Ukraine and the Israeli invasion in Gaza and the West Bank, as TV reports saw the use of phrases such as “It’s very emotional for me because I see European people with blue eyes and blonde hair being killed” (BBC) or “With all due respect, this isn’t a place like Iraq or Afghanistan that has seen conflicts raging for decades... This is a relatively civilized, relatively European city where you wouldn’t expect this” (CBS), reflecting a certain sympathy for Ukrainians as opposed to the apathy towards the Global South, and an all-encompassing racism deeply embedded among Western populations. This led me to wonder: is it only when we identify with the victim that we decide to stand in solidarity, to act? It is true that we have certain biases that allow us to categorize neatly all people and that we are socialized with certain views of the world, depending on where we are born, but when people are being discriminated against and their lives threatened, it is our duty to stand up and use our voices and influence to help them, however that help may look like.

I’d like to go back in time and look at another social issue in order to draw connections between people’s reactions and solidarity across time. Riksförbundet Noaks Ark – an association organizing activities and offering support in different forms for those living with HIV – just had a 40-year celebration of their activity in Sweden for the community of people living with HIV. The term ‘stigma’ was brought up a few times, even in reference to the present day. The fear and stigma from the ‘80s have stuck, even though currently one can live a normal life with HIV with the existing medicine.

First they came for the Communists

And I did not speak out

Because I was not a Communist

Then they came for the Socialists

And I did not speak out

Because I was not a Socialist

Then they came for the trade unionists

And I did not speak out

Because I was not a trade unionist

Then they came for the Jews

And I did not speak out

Because I was not a Jew

Then they came for me

And there was no one left

To speak out for me

**(Holocaust Memorial Day Trust,
adapted after Martin Niemöller)**

One thing that was mentioned today about the history of the organization is that it was created in ‘85, but in ‘87 Princess Christina, the king’s sister, joined the association as Vice-president of the board, which brought immense credibility and trust to the association in their important work which continues to this day.

Similarly, another royal house member, this time from the British family, sent shockwaves through the world with every hug and handshake offered to an HIV/AIDS patient. Princess Diana remains in history as one of the first persons with status and fame using her voice to uplift and fight for the community struggling with the HIV infection and against the stigma laid upon them, bringing better understanding to the public around the infection and the way it was transmitted. On the National AIDS Trust website, Deborah Gold describes princess Diana’s passion for the cause as “an unprecedented meeting between the British establishment and a controversial cause surrounded by huge public misunderstanding and distrust. She could have limited her support to ‘safe’ causes, and if she had, it is hard to imagine when the public would have learned that it was OK to touch somebody living with HIV” (Gold, 2017). The fight for HIV awareness has come a long way today and even though there is still a fear surrounding the infection, such personalities’ work has helped with awareness raising and fighting the stigma propagated by media outlets. That is just one example of how solidarity can be acted upon in helping the affected communities.

All “controversial causes” are oftentimes just social issues used by politicians to blame system flaws on already marginalized and vulnerable groups. Whether raising outrage regarding homeless people (who were failed by the same system that blames them for their individual shortcomings), drug users (who need help in their addiction, not being labeled as criminals), immigrants (refugees escaping war zones all while risking their lives), POCs (whether Roma, Black folks or other foreign ethnicities), the LGBTQIA+ community (let us not forget that the first Pride was a riot) or people that just want to stand for what is right, all of this is meant to create scapegoats and divide the population in fighting the imagined “other”.

In such moments it is most important to find our common ground and stand together against what essentially is the rise of fascism throughout the world (or at least what is known as the Global North). How can we do this?

One must work against their own biases, in order to unlearn, decolonize the mind, and discover the things that bring us closer and unite us – either through discussions or own research. This should be followed by gathering and organizing, creating communities of support for all those that stand against fascism and boycotting those that facilitate and uphold the existing systems of oppression.

The liberation must be collective and intersectional,

and thus include all beings. When people, for example, denigrate others by comparing them to animals (as Nazis compared Jewish people to rats or Israeli officials calling Palestinians ‘human animals’ to motivate their genocide), their act also indicates our relation to the world around us and the disregard we hold for other lives than human, taking away their dignity and the importance of their lives. We tend to separate ourselves from nature, but we are part of it and must act in consequence, for solidarity should extend to all beings that live under systems of oppression.

In the end, it is important for all those who stand in the middle to realise that we have more in common with a homeless person than with a billionaire and understand that solidarity makes us all stronger in the process of dismantling oppressive systems and reimagining a better, more equalitarian and inclusive future.



Solidaritet i en tid av kris:

Från moralisk princip till politisk handling



Foto av Malmö Stad

Hêlan Çiya, Malmö stads ICORN fristadsgäst 2023–2025. Hêlan är en irakisk-kurdisk författare, oberoende journalist och kvinnorrättsaktivist. En stor del av Hêlans arbete handlar om kvinnors rättigheter i den kurdiska regionen i Irak, och hon uppmärksammar kränkningar av kvinnors mänskliga rättigheter som våld i hemmet, hedersmord, tvångsäktenskap och kvinnlig könsstympning.

Solidaritet är inte en passiv känsla utan en aktiv handling. Det innebär att ta ställning, att agera och att engagera sig i kampen för ett mer rättvist samhälle. (...) Solidaritet kräver mod, uthållighet och en vilja att utmana status quo.

Akademisk och intellektuell solidaritet

Inom akademien har solidaritet blivit en viktig princip, särskilt i tider då akademisk frihet hotas. Det handlar om att stödja kollegor vars forskning eller undervisning är under attack, att främja inkluderande och rättvisa utbildningsmiljöer och att använda forskning för att belysa och bekämpa samhällsrelaterade orättvisor. Solidaritet inom akademien innebär också att erkänna och värdesätta olika kunskapsstraditioner och perspektiv.

Solidaritet som politisk handling

Solidaritet är inte en passiv känsla utan en aktiv handling. Det innebär att ta ställning, att agera och att engagera sig i kampen för ett mer rättvist samhälle. Det kan handla om att delta i protester, att stödja sociala rörelser eller att arbeta för förändring inom de institutioner man verkar. Solidaritet kräver mod, uthållighet och en vilja att utmana status quo.

Slutsats

Solidaritet är en kraftfull princip som kan ena människor över skillnader och driva samhällsförändring. I en tid av kris och osäkerhet är solidaritet viktigare än någonsin. Det är genom solidaritet vi kan bygga broar, skapa förståelse och arbeta tillsammans för en mer rättvis och hållbar värld.

LGBTQI+ Struggle on Campus:

Reflections from a Gathering



Foto: Privat

Kalabalik+ är en plattform som grundades av två vänner för att stödja HBTQ+-solidaritet i Turkiet. Dess uppdrag är att publicera HBTQ+-solidaritet i Turkiet i svenska och internationella medier, att sammanföra grupper som stöder denna solidaritet och att förbereda marken för kreativa samarbeten. Dessutom organiserar Kalabalik+ arbetsaktiviteter och sociala aktiviteter inom området hbtq+-rättigheter tillsammans med personer som är erkända som hbtq+-personer i Sverige. Kalabalik+ är inte en officiell organisation, utan ett oberoende initiativ baserat på civilsamhället.

In this article, I focus on the ongoing struggle of LGBTQI+ communities striving for visibility and recognition on university campuses in Istanbul. On May 30th, we came together under the theme “LGBTQI+ Struggle on Campus”, in a meeting hosted by Kuir Baykuş, the LGBTQI+ community of Mimar Sinan Fine Arts University (MSGSÜ).

The gathering brought together several student-led queer collectives, including Kuir Baykuş (MSGSÜ), Aydın LGBTİ+ Solidarity, gsülionqueer from Galatasaray University, Gökkuşığı from Bilgi University, Haliç LGBTİ+ from Haliç University, BÜLGBTİA+ from Boğaziçi University, and the Sweden-based Kalabalik LGBTQI+ community.

Each collective opened with experiences from their respective campuses, sharing the challenges they face and the forms of resistance they build.

At MSGSÜ, students planned to organize a satirical protest performance called the “Resistance Court” during Pride Week. The event was aimed at critiquing the appointed rector Handan İnci. Despite being blocked by the university administration, students proceeded and were met with harsh intervention by the Private Security Unit (ÖGB) for displaying an LGBTQI+ flag. Even in the face of aggression, the students refused to surrender the flag, showing determination and solidarity.

Gsülionqueer from Galatasaray University shared their activities from their self-declared Pride Week, which included a series of on-campus events. The final event, titled “Queer Wedding,” was planned as a bold and joyful statement of queer existence. It aimed to reclaim campus space and affirm that it belongs to queer individuals. However, on the morning of the event, the university administration informed the group that a

letter from the Higher Education Council (YÖK) had arrived, officially banning the activity. They also revealed that a phone call from Ankara warned that riot police would be sent to the campus if the event took place.

At Boğaziçi University, where I study, no LGBTQI+ events have taken place on campus since the 9th Pride March in 2022, which I also attended. In the hours leading up to the march, the campus was heavily surrounded by police and detention vehicles. During the peaceful demonstration, hundreds of officers encircled the students and began arresting them without warning. By the end of the day, 70 students had been detained. Many reported mistreatment, including hate speech, reverse handcuffing, and physical violence. Based on my personal experience, I can say that the university administration actively suppresses any form of expression that includes LGBTQI+ themes, whether in art, public speech, or student organizing.

Across Türkiye, many queer students hesitate to organize or join LGBTQI+ groups. Even though they want to express themselves and take up space on campus, fear of being targeted often prevents them from taking initiative.

Despite these challenges, our gathering on May 30th showed that our commitment to one another remains strong. As queer students from different universities, we agreed to strengthen our solidarity. We decided to meet once a month to share experiences, support one another, and continue resisting together. These regular meetings are not only a form of organizing, but also a way to sustain hope and care in difficult times.

To all the lubunyas who continue to resist in the face of fear, repression, and isolation: Happy Pride Month. You are not alone!

Hösten 2025



Foto :Privat

Kerstin Björk, konstnär. Arbetar främst med fritt broderi men också andra material. Intresserar sig för slumpen, det omedvetna, naturmagi och klimat som i förlängningen rör människans plats på och med jorden. Bor på landet, odlar grönsaker och medicinalväxter och tänker dagligen på kompost.

2015 hade jag brödjobb som timanställd inom äldreomsorgen i Göteborg. Den här septemberkvällen jobbade jag på en avdelning på Gråberget i majorna. Jag hade just serverat kvällsmat och hade en stund över och tog upp telefonen. Ett inlägg på facebook efterlyste hjälp till centralstationen. Mat, kläder, bemanning. Det hade kommit flyktingar och ett akut behov av mottagande hade uppstått.

Jag minns inte så många detaljer men jag minns helheten av den våg av hjälpsamhet som verkade under en tid framöver och den vill jag försöka beskriva.

”Det finns hungriga människor på centralstationen” tänkte jag och kollade på all mat som jag skulle behöva slänga efter att de äldre ätit sig mätta. Så var det ofta, på de flesta avdelningar jag jobbat och måltider jag serverat, mat blev över. Jag var ensam i köket och tog en fryspåse och hävde i en massa mat. Det här var en automatisk handling. Människor är hungriga - här finns mat - jag samlar ihop den för att ge vidare.

Inlägget jag läst uppdaterades under kvällen, någon hade kommit med förnödenheter och behovet av mat var uppfyllt för tillfället.

När jag slutade klockan nio smugglade jag ändå med mig min plastpåse med mat. Naturligtvis var den inte hanterad som mat bör hanteras om någon ska äta den och jag slängde den sedan, men den låg i min väska på spårvagnen hem som en brännande symbol som (återigen) påminde om att hunger och mat existerar på samma gång. Jag kände en stark önskan att föra dessa två ytterligheter samman.

Under kvällen fick jag sedan kontakt med några av de som var nere på centralen, mitt i det som hände där.

De som mobiliserade kallades för Refugees Welcome to Gothenburg och opererade via facebook Jag blev sedermera medlem i en så kallad admin-grupp. Vi var ganska många och vi hade olika ansvarsområden. Vi samordnade behov och resurser. Mat, kläder, sovplatser. Tågbiljetter, skjuts till migrationsverket, vårdtält.

Refugees welcome hade också en officiell facebookgrupp. Där lades förfrågningar ut, allmänheten läste inläggen och uppfyllde behoven. Det gick fort. Jag såg att det fanns en otroligt stark vilja hos folk. Det fanns ett schema att skriva upp sig på för att stå på centralstationen och ta emot människor. Många ville erbjuda boende. De städade ur extrarum och sov själva på soffan och klämde ihop sig för att skapa plats för de som behövde övernattning. Hotell i närheten erbjöd sovplatser när de inte var fullbokade. De skänkte också felfria madrasser och täcken när de skulle bytas ut. Både stora och små företag tycktes tävla i att stötta och hjälpa. Appar och hjälpstöd skapades för att underlätta kommunikation. Enskilda tjänstemän på kommun och region engagerade sig. Det fanns inget stopp på engagemanget. Folk inte bara öppnade sina hjärtan, de var på vidöppen gavel.

Kyrkan var delaktiga på flera sätt. Man öppnade upp transitboende där man kunde vila innan nästa byråkratiska steg var tvunget att ske. Vi kontaktades av en församling som frågade om vi kunde hjälpa till att samla in saker som skulle behövas då ett nytt boende skulle öppna. Jag höll i detta. Jag postade ett inlägg i facebookgruppen med information och en lista på vad som behövdes. Det var kläder, madrasser, mikrovågsugn, leksaker, möbler och mycket mer. Sen började det trilla in svar i en sådan fart att jag hade svårt att hinna med.



Jag läste dem i tur och ordning och uppdaterade inlägget när behov var löst. Efter fyra timmar var allt insamlat. Det förbluffar och rör mig än idag. Efter fyra timmar fick jag tacka nej till de som fortsatt ville bidra och istället hänvisa till andra insamlingar. Med en lånad lastbil åkte sedan jag och min vän Karro sedan och samlade in allt och levererade till boendet som sedan kunde öppna.

Refugees Welcome Gothenburg var nytt och ibland kanske lite vilset i denna nyuppkomna situation. Men vi var många och hade olika kompetenser. En del hade bra koll på asylprocess och kunde upplysa oss andra. En del jobbade politiskt och hade koll på myndigheter och förfaranden, flera var sjukvårdskunniga. Vi lärde oss mer för varje dag och byggde tillsammans väldigt snabbt upp ett fungerande nätverk och samarbete med andra frivilligorganisationer. I det här sammanhanget uppstod då också, och det här är så viktigt, en möjlighet för allmänheten att känna sig delaktiga i att hjälpa till. Konkret. De var guld och varenda en av oss skapade tillsammans ett värdigt samhälle.

På nyheterna pratades det om flyktingkris, men det

enda som kändes som en verklig kris var de käppar i våra hjul som började dyka upp.

Det blev november. Det gamla vanliga samhället började säga stopp och belägg. Det här går inte sa de. Va?, sa vi i vårt samhälle, hjälp oss så kommer det att gå jättebra. Nej, sa de, vi måste nog istället lägga resurser på att åldersbestämma barn utifrån deras tänder och knän. Och förresten, om vi inte också skulle ta och stänga till det där hjärtat som vi haft öppet nu ett tag. Det drar, vi behöver andrum.

Refugees Welcomes syfte var att fylla ett akut vacuum för ett värdigt flyktingmottagande och målet var att kommun och myndigheter slutligen skulle ta över. Vägen dit var något krokig men lyckades så småningom. Men något som myndigheterna missade var att förvalta och ta hand om all den kompetens och solidariska hjälpvillighet som byggdes upp under den här korta tiden.

Många har fortsatt att engagera sig i andra viktiga organisationer men jag tänker mycket på de tusentals privatpersoner som hade en varm jacka att skänka eller kunde ställa upp med skjuts en torsdagskväll, som utan att tveka ville tumma på sin egen komfort för någon annans skull. De var så många, flera tusen bara i Göteborg. Och för dem fanns ett organiserat forum att vända sig till. En möjlighet att hjälpa till på ett konkret sätt i sin vardag. Deras engagemang borde tagits bättre om hand. Ett samhälle ska inte stå och falla med volontärer men kunde kanske ändå uppmuntra och underlätta möjligheterna till solidaritet och gemenskap.

Nu är det 2025 och snart har det gått tio år sedan den där hösten. De flesta vet och känner av hur det gamla vanliga samhället förändras i allt snabbare takt. Restriktiv invandringspolitik, hårda straff, omöjliga livsvillkor för invandrare, rättsvidriga utvisningar och rasism. Ett alltigenom inhumant synsätt på medmänniskor genomsyrar politiken. Många griper kanske efter halmstrån för bevis på medmänsklighet. Ett halmstrå är att påminna sig om den här perioden och vad som på så kort tid kunde åstadkommas och att det med all säkerhet skulle kunna åstadkommas igen. Både behoven och resurserna finns fortfarande. Ytterligheterna hör samman.

”På nyheterna pratades det om flyktingkris, men det enda som kändes som en verklig kris var de käppar i våra hjul som började dyka upp.

Det blev november. Det gamla vanliga samhället började säga stopp och belägg. Det här går inte sa de. Va?, sa vi i vårt samhälle, hjälp oss så kommer det att gå jättebra. Nej, sa de, vi måste nog istället lägga resurser på att åldersbestämma barn utifrån deras tänder och knän. Och förresten, om vi inte också skulle ta och stänga till det där hjärtat som vi haft öppet nu ett tag. Det drar, vi behöver andrum.”

Fascism – Rädsla som politik och motståndets nödvändighet



Limon Fakir är ICORN-gäst i Sandviken. Limon är en bangladeshisk bloggare och skriver mycket om fundamentalism, terrorism, jämställdhet mellan könen och HBTQI+ samt yttrandefrihet i Bangladesh.

Foto av Abdullah Al Tarek

Vi lever i en tid där historiens mörka skuggor återigen breder ut sig över världen. Fascismen är inte bara en ideologi—det är ett förtryckande system som förgör olikttänkande, mångfald och mänsklig värdighet. Den skapar klyftor mellan människor, utser minoriteter till syndabockar och driver samhällen mot auktoritärt styre.

I dessa farliga tider är motstånd vår enda väg framåt. Våra ord, våra pennor, våra färger, våra melodier och vårt mod att gå ut på gatorna måste bli blodet som pulserar i antifascistiska rörelser. Historien har visat oss—från Nazityskland till dagens högerextremism—att utan motstånd överlever inte friheten.

Demokrati – Drömmen och dess verklighet

”Demokrati är folkets styre, av folket, för folket.” Abraham Lincolns ord bar en gång i tiden löftet om befrielse. Men idag måste vi fråga: tjänar demokratin fortfarande folket, eller har den reducerats till en symbolisk fasad där kapitalets röst överröstar människans?

Moderna demokratier lovar yttrandefrihet, rösträtt och mänsklig värdighet—men i praktiken ser vi censur på sociala medier, fängslade journalister och lagar som inte gäller lika för alla. Vi har ett demokratiskt system där vi vart fjärde eller femte år väljer representanter—men skyddar de verkligen våra intressen?

Valkampanjer domineras av pengar, lobbygrupper styr politiken, och folkets krav förloras bland kapitalets prioriteringar. Demokratin riskerar att bli ett majoritetens tyranni där minoriteter tystas, särskilt i

länder där religiös nationalism växer under demokratis flagg.

Falska nyheter, statlig propaganda och konstruerad opinion har skapat en slags kontrollerad demokrati. Människor tappar förtroendet och engagemanget minskar. Men demokrati är mer än att rösta. Det kräver deltagande i vardagen—lokala råd, medborgarbudgetar, offentliga samtal, där författare, konstnärer och intellektuella också har en plats.

En inkluderande demokrati speglar hela befolkningen: kvinnor, HBTQ+, minoriteter, migranter och personer med funktionsvariation. Utan denna bredd blir demokrati bara en siffra på ett papper.

Socialism – Ett språk för mänsklighet

När kapitalismen suger kraften ur arbetare och samlar rikedom hos ett fåtal, erbjuder socialismen ett alternativ: ett samhälle för alla—arbetare, bönder, kvinnor, etniska och könsrättvisa minoriteter, personer med funktionsnedsättning—alla.

Socialism handlar inte bara om statligt ägande, utan om jämlik fördelning av resurser, demokratiska beslut och solidaritet. I en värld präglad av klimatkris, ekonomiska klyftor och politisk korruption ger socialistiska ideal en väg mot rättvisa och hållbarhet.

Men även socialism måste kombineras med ett modernt demokratiskt tänkande. Vi måste skapa ett system som försvarar allas rättigheter—särskilt de marginaliserades.

”Från Stonewall-upproret 1969 till Sveriges egna queer-rörelser—historien visar hur kamp har lett till framsteg. Och i dessa rörelser har inte bara HBTQ+-personer deltagit, utan även arbetare, feminister och andra utsatta grupper. Det är detta som är verklig solidaritet.”



HBTQ+ och demokratis inkluderande kraft

Diskriminering och våld mot HBTQ+-personer är en global verklighet—ibland genom lagar, ibland genom normer eller religiösa tolkningar. I detta sammanhang är solidaritet inte bara empati—det är ett motstånd.

Demokrati är ofullständig om den inte garanterar rättigheter och värdighet för alla, oavsett könsidentitet, sexualitet eller uttryck. Ändå lever många i tystnad, rädsla och skam, även i länder som säger sig vara demokratiska.

Från Stonewall-upproret 1969 till Sveriges egna queer-rörelser—historien visar hur kamp har lett till framsteg. Och i dessa rörelser har inte bara HBTQ+-personer deltagit, utan även arbetare, feminister och andra utsatta grupper. Det är detta som är verklig solidaritet.

Att tåga inför förtryck är att stå på förtryckarens sida. Den som blundar när en transperson trakasseras eller två älskande av samma kön attackerar, ger makt åt hatet.

Dagens unga vågar ifrågasätta kön, identitet och sexualitet. Denna kultur av frågor och protester är vår framtid. Men deras kamp behöver också vårt stöd—inte bara med hashtags, utan med verkligt engagemang.

Att stå upp för HBTQ+-rättigheter är inte bara en fråga för en minoritet. Det är en kamp för kärlekens frihet. När vi står enade blir kärlek till revolution.

Konst, litteratur och revolution – Motståndets nya språk

När yttrandefriheten hotas blir poesin till protest. Sångar blir upprorets rytm. Konsten visar förtrycket och teatern ropar ut sanningen. Den som tror att konst bara är estetik har glömt att många revolutioner började med ett ord, en dikt, en affisch.

Vi som skriver, målar, sjunger eller spelar teater bär ett ansvar—att stå med sanningen. När fascismen förvrider verkligheten är det konsten som kan väcka samvetet. Dagens revolutionärer finns inte bara på gatorna, utan även i dikter, på dukar, i dokument och i

videor.

Men vi behöver också trygga och inkluderande rum där olika erfarenheter kan mötas. Att stå med transpersoner, queergrupper och antirasistiska rörelser är dagens prövning av solidaritet.

När makten försöker splittra oss blir gemenskapen vår motkraft. Och solidaritet kräver förtroende, öppenhet och ansvar.

Solidaritet och framtidsdrömmen

Vi lever i en krisernas tid. Men det är också en tid för ansvar. Vår kamp må vara olika—mot fascism, för kvinnors frigörelse, mot rasism, för HBTQ+-rättigheter—men alla dessa kamper är delar av samma berättelse: frihetens.

Vi behöver en rörelse som är politisk och kulturell, som är inkluderande för kvinnor, queerpersoner, migranter, funktionsvarierade och arbetare. En rörelse som inte bara besegrar fascismen utan bygger ett nytt, öppet och medkännande samhälle.

Vi som skriver, kämpar och älskar idag—vi planterar fröna till framtiden.

Demokratin som pågående kamp

Demokratin är inte ett avslutat kapitel—den är en ständig process, ofta svår och motsägelsefull. De rättigheter vi har idag—yttrandefrihet, rösträtt, rätt till protest—har aldrig varit självklara. Och de kommer inte att överleva om vi inte försvarar dem.

Att skydda demokratin kräver mer än att rösta. Det kräver att vi höjer våra röster mot orättvisor och förtryck. Att vi lyssnar, lär och agerar när det behövs. Demokrati är inte bara ett styrelseskick—det är en kultur, en livshållning, där varje människa har rätt att höras, och rätt att leva med värdighet.

Ur en feministisk migrantkvinnas perspektiv: Global solidaritet, hopp för iranska kvinnor



Foto:Privat

Sara Afrasiabi är en feministisk aktivist och författare som arbetar med olika kampanjer och grupper i Iran och Europa för att försvara kvinnors rättigheter i Iran och Mellanöstern.

Sara skriver artiklar och texter för persiskspråkiga tidskrifter och webbplatser. Hennes första bok, *The Shrew*, är en självbiografisk berättelse om hennes erfarenheter som kvinna i Iran. Den har publicerats på både persiska och engelska.

När Jina-revolutionen blossade upp i Iran hösten 2022, bodde jag i Sverige. Ett land präglad av trygghet, yttrandefrihet och gator där det inte är ett brott att vara kvinna. Men inget av detta gav mig sinnesro. De där dagarna fanns min kropp i Europa, men mitt hjärta och min själ sprang genom Teherans, Sanandajs och Saqez’ gator – tillsammans med kvinnor som med darrande men modiga röster ropade: ”Kvinna, Liv, Frihet.”

Jag följde allt på avstånd. Inne i mitt hus i växjö, med telefonen i handen, scrollade jag sömnlöst genom sociala medier. Varje bild, varje video, varje hashtag skar i mitt hjärta. Men mitt i smärtan kom ett oväntat ljus: kvinnor i Europa, i USA, i Latinamerika – till och med i Japan – gick ut på gatorna. Feminister, människorättsaktivister, konstnärer, journalister och politiker höjde våra röster. De ropade Jinas namn, bar hennes bild och skrev slagord som “Woman, Life, Freedom” på sina väggar.

Särskilt feministiska rörelser i Sverige reagerade snabbt och kraftfullt. För mig som migrantkvinna och feminist med rötter i Iran var det mer än bara symboliskt stöd – det var en tydlig signal:

”Vi ser dig. Din kamp är viktig. Du är inte ensam.”

Många av oss exilfeminister bär ett ständigt sår – känslan av att stå utanför, av att vara maktlös inför det som sker i vårt ursprungsland. Men under Jina-revolutionen förändrades detta. Vi var inte längre bara åskådare. Våra röster, våra översättningar, våra inlägg, våra kontakter med medier – allt fick mening. Vi blev en bro mellan de kvinnor som kämpade på gatorna, och den värld som behövde höra deras röst.

Jag minns hur jag skickade videor från demonstrationerna i Berlin, Paris och Stockholm till mina vänner i Iran. De svarade med tårar i ögonen:

”Så vår röst har nått ut... Vi är inte ensamma...”

Denna solidaritet påverkade iranska kvinnors psyke på djupet. I en vardag fylld av hot, våld och tystnad, var meddelandet ”du är sedd” ett kraftfullt bränsle för motstånd. Kvinnor som när som helst kunde fängslas eller dödas, kände att de var del av en global kamp. Det gav inte bara hopp – det gav legitimitet.

För många västerländska feminister blev Jina-revolutionen också en väckarklocka. Kanske var det första gången de verkligen mötte betydelsen av intersektionell feminism – en feminism som sträcker sig över gränser, kulturer och hudfärg. De insåg att friheten för en vit kvinna i Europa inte är tillräcklig, om en kurdisk kvinna i Iran dör för att hennes hår syns.

För mig blev denna tid en ny koppling – mellan kvinnor, språk, smärta och styrka. Jag kände att även i exil kan jag vara betydelsefull. Jag kan vara en röstbärare, en översättare, en påminnelse om att ingen kamp är isolerad.

Idag, trots det brutala förtrycket som följde, tror jag fortfarande att det där ögonblicket av global solidaritet skrevs in i kvinnokampens historia. En historia som Jina skrev med sitt liv, och vi fortsätter skriva – med våra röster, våra tårar, vår tro.

Kvinna, Liv, Frihet – en global paroll, född ur en kvinnorevolution.

Nya perspektiv och de djupare orsakerna till hindren för den nuvarande Palestinska frihetsrörelsen*

Siamak Raji, skribent och arbetarklassaktivist från Mellanöstern. I sina texter har han strävat efter att konkretisera marxist-leninistisk teori i Mellanösterns länders specifika kontext. Precis som för andra aktivister har år i fängelse varit en oundviklig del av hans bana.

Kära vänner och kära kamrater,

Krigen i Ukraina och Palestina återspeglar en växande global konflikt – möjligen ett förstadium till ett tredje världskrig. Politiskt medvetna arbetare bör analysera de grundläggande orsakerna genom ett proletärt, marxist-leninistiskt tankesätt. Att förstå dessa djupare dynamiker är avgörande även för aktivister, demokrater och antifascister i deras arbete för att bygga effektiva lokala strategier i ett imperialistiskt världssystem.

I Ukraina är konflikten tydlig: Nato, drivna av västerländska monopol, har sökt expansion österut sen Sovjetunionens kollaps – återspeglar i uppdelningen av stater som Jugoslavien, med Ukraina näst på tur. Som svar har ett återuppståndet imperialistiskt Ryssland invaderat för att försvara sina intressen.

Detta är en kollision mellan rivaliserande imperialistiska makter, öst och väst – där vanliga människor bär kostnaden i liv, förstörelse och krigsfinansierande skatter.

Kriget i Palestina är mer komplext. För att förstå det, behöver vi titta på två faser: det palestinska folkets ursprungliga gräsrotskamp, som måste återupplivas, och den senare framväxten av Hamas och Islamiska jihad – uppbackade av nya imperialistiska makter – vilka måste tryckas tillbaka.

För att inte bli för långgrandiga, kommer vi skissa upp fem marxist-leninistiska nyckelsynpunkter på konflikten. Varje titel pekar mot en djupare analys, som kan utforskas vidare. Tillsammans formar de ett avgörande ramverk för att förstå kriget.

1. Till försvar för den palestinska frihetskampen och ett fördömande av Israels imperialistiska aggression i Gaza

7 oktober-attacken 2023 representerade inte idealen inom den palestinska frihetskampen – den orkestrerades av nya imperialistiska makter som Iran för att använda Gaza som en front mot Israel. Gazas folk har burit den fulla kostnaden. Hamas och Islamiska Jihad, uppbackade av Iran, Turkiet och Qatar, tjänar utländska agendor snarare än den palestinska saken. Till skillnad från äkta folkliga kamper – som i Stalingrad eller Kobane – lämnades Gazas folk obeväpnade och exponerade, medan islamiska krigare höll sig gömda, vilket avslöjar hur djupt frånkopplade dessa grupper är från folket.

Å andra sidan, så hävdar den fascistiska israeliska armén att de enbart slåss mot Hamas. En uppenbar lögn! För dem var 7 oktober-attacken en användbar ursäkt för att driva på den långsiktiga planen på etnisk rensning genom att expandera bosättningarna österut – något de redan arbetat för även under så kallade fredstider.

Faktumet att israeliska trupper förstör hem, moskéer, sjukhus och skolor visar deras aktioners sanna natur. Dessa är inte bara militära attacker – de är fascistiska våldshandlingar och folkmord mot Gazas befolkning. Låt borgerlig media heja på en av de mest brutala, fascistiska staterna vi sett – marxist-leninister har noll tolerans för fascism och vägrar alliera sig med någon fascistisk makt, oavsett vilken flagg den för.

2.Den sanna bakgrunden till kriget i Gaza – ett krig mot massorna på båda sidor

Kriget i Gaza är inte en religiös konflikt utan en produkt av staten Israels sionistiska, fascistiska agenda som imperialistisk makt, med stöd av USA och Europa, med avsikt att omforma Mellanöstern. Samtidigt strävar nya imperialistiska makter som Iran, Turkiet, Qatar och Saudiarabien efter eget inflytande, med Israel som deras huvudsakliga regionala rival. Hamas, som backas upp av några av dessa makter, representerar inte Palestinas befolkning. Som marxist-leninister ser vi inte 7 oktober-attacken som en frigörelsehandling, utan som ett sätt att tjäna österländska imperialistiska ambitioner.

Likväl har många utmålade den marxist-leninistiska synen på Hamas och Islamiska Jihad som fascistisk, och argumenterat för att taktiskt samarbete är möjligt trots skilda strategiska mål, däribland alla reformistiska ”kommunistiska” partier. Ån en gång, marxism-leninismen deklarerar: ”inga samarbeten med fascister - arbetarklassrörelsens primära fiender - kommer att ingås, varken taktiska eller strategiska.”

Vi måste stå emot alla fascistiska krafter, inklusive Hamas och den israeliska staten. För de som framhårdar i sitt optimistiska tänkande vad gäller Hamas, så fastslår Hamas i sina stadgar från 1987: ”den sista timmen skulle inte komma förrän muslimerna slåss mot judarna och muslimerna dödar dem, och inte förrän judarna gömmer sig bakom en sten eller ett träd...”.

Till er i den småborgerliga vänstern fortsätter Hamas stadga att deklarerar: ”det kommunistiska

”Som historien visar kan vi överkomma exploatering och krig enbart genom självtillit och internationell solidaritet – rotad i proletär internationalism – och bereda vägen för en sann socialistisk framtid.”

öst... de (judarna) står bakom franska revolutionen, den kommunistiska revolutionen, och de flesta revolutioner här och var som vi har hört om”. Detta korresponderar nästan ordagrant med den fascistiska, antisemitiska propagandan om den ”judisk-bolsjevikiska världskonspirationen”.

Det finns ingen anledning att återge hur Hamas ursprungligen stöttades av den israeliska staten och USA som en reaktionär kraft i opposition mot PLO – detta faktum är väldokumenterat och talar för sig själv.

3. Den borgerliga majoritetens dubbelmoral i hanteringen av kriget mot Palestina

Apartheidkonventionen från 1973 deklarerar uttryckligen:

“Apartheid som brott... ska appliceras på följande... inhumana akter som begås med avsikten att etablera och upprätthålla dominans av en etnisk grupp över en annan etnisk grupp och systematiskt förtrycka dem...”

Den israeliska fascistiska staten och armén är klart skyldiga till dominans, systematiskt förtryck, och inhumana akter. Rädda barnen rapporterar att fler barn dödades i Gaza på tre veckor än i alla andra globala konflikter under ett år. Ändå framställer borgerlig media Israels brutalitet som självförsvar, och skänker det falsk legitimitet. Medan Putin fördöms som en krigsbrottsling skyddas Netanyahu av europeiska stater, vilket avslöjar deras dubbla standard. Israels styrande elit använder sionismen för att rättfärdiga sin imperialistiska agenda. Det är värt att nämna att sionismen fördömdes av FN 1975 i Resolution 3379 som en form av rasism och rasdiskriminering.

4. Israels rätt att existera

Marxism-leninismen stödjer det judiska folkets ovillkorliga rätt till en stat, grundad på nationellt självbestämmande. Efter förintelsen var det bara Stalins Sovjetunionen som eftersträvade en genuin socialistisk, solidaritetsbaserad utrikespolitik. På FN uttryckte utrikesministern Gromyko sitt engagemang för internationell vänskap:

“Det vore orättfärdigt att förneka det judiska folket denna rätt, särskilt mot bakgrund av allt de uthärdat under andra världskriget... varken det förflutna eller de förutsättningar som råder i Palestina kan rättfärdiga någon lösning på det palestinska problemet, varken till fördel av etablerandet av en självständig arabisk stat, utan att ta hänsyn till det judiska folkets legitima rätt, eller till fördel för etablerandet av en självständig judisk stat, som

ignorerar den arabiska befolkningens legitima rätt.”

Trots influenser från reformistiska och småborgerliga krafter i den palestinska solidaritetsrörelsen, var det revolutionära Sovjetunionen först med att erkänna Israel. Men när Israel utvecklades under sionistisk kontroll, och stöttades av Storbritannien och USA, klippte Sovjetunionen banden i protest 1953. Att erkänna Israels existens betyder inte att stötta sionism, dess imperialistiska politik, eller dess ockupation.

5. Proletär internationalism: den enda källan till en lösning!

“Arbetare i alla länder, förena er!” och ”arbetare i alla länder och alla förtryckta. Förena er!” är de grundläggande marxist-leninistiska riktlinjerna även för lösningen på Palestinafrågan.

Klasskillnader, kamp och fackföreningsrörelser existerar också i Israel. Trots Hamas och Islamiska Jihads reaktionära, fascistiska slogans – uppbackade av Irans islamiska regim – stödjer vi marxist-leninister klasskampen inne i Israel och ser Israels arbetarklass som en vital komponent i att lösa den Palestinska frågan.

Årtionden av sionistiskt inflytande har påverkat den israeliska arbetarklassen djupt, men genom tålmodigt övertygande och alliansbyggande, är Marx och Engels ledande princip fortfarande applicerbar: ”Ett folk som förtrycker ett annat kan inte själva vara fria.” Frigörelsekampen i Israel måste stå i solidaritet med de förtryckta i Gaza, precis som den palestinska rörelsen måste knyta band till de israeliska massor som är kapabla att själva göra sig fria från sin fascistiska regering.

Globala protester mot Israels imperialistiska aggressioner växer, med världsomspännande massdemonstrationer – även inom Israel. Under Netanyahu-kritiska manifestationer har det viftats med palestinska flaggor utan fientlighet.

Ett socialistiskt Palestina där israeler och palestinier lever tillsammans som jämlikar är det strategiska målet för frihetskampen.

En demokratisk tvåstatslösning baserad på FN:s uppdelningsplan från 1947, med evakuering från de ockuperade territorierna av Israel och tillbakadragande av bosättningsboer, kan bli ett övergångsstadium om man utgår från ett socialistiskt perspektiv i kampen. Arbetet för en förening av arbetarklassenighet mellan israeliska och palestinska arbetare har en nyckelroll att spela här.

Som historien visar kan vi överkomma exploatering och krig enbart genom självtillit och internationell solidaritet – rotad i proletär internationalism – och bereda vägen för en sann socialistisk framtid.

* Denna pamflett är delvis baserad på broschyren ”Kämpa mot det för estående hotet om ett Mellanöstern i lågor – vilket är perspektivet på den palestinska frihetskampen?”, skriven av Monika Gärtner-Engel, Gabi Fechtner och Reinhard Funk, publicerad av Verlag Neuer Weg, februari 2024.

Våga visa solidaritet med Taiwans demokrati och frihet



Yongli Ku är skribent med rötter i Taiwan och bosatt i Sverige. Hon skriver om demokratiska rörelser i Asien, migration, identitet och hur det är att leva mellan olika kulturer. Genom sina texter vill hon väcka förståelse och solidaritet mellan människor över nationsgränser – och ge röst åt erfarenheter som sällan får utrymme i offentligheten.

Foto:Privat

För fem år sedan födde jag mitt första barn. Förlossningen var så traumatisk att jag efteråt kände att min själ inte längre bodde i min kropp. Medan jag kämpade med att återhämta mig och lära mig att vara mamma, kom ett brev från Migrationsverket.

Brevet informerade mig om att mitt nyfödda barn måste ansöka om uppehållstillstånd i Sverige – eftersom han hade samma nationalitet som jag: “Taiwan (provins av Kina).”

Jag kände det som en örfil. “Taiwan (provins av Kina).”

Att vara taiwanes...

Att vara taiwanes innebär att ständigt behöva förklara vem man är. Man är van vid att folk blandar ihop Taiwan med Thailand, eller tror att Taiwan tillhör Kina. Men man förväntar sig inte att detta ifrågasättande av ens identitet ska komma från svenska staten. En sådan förnekelse, särskilt när jag var som mest sårbar, träffade mig extra hårt.

Det är frustrerande att om och om igen behöva förklara att Taiwan är en ung, livskraftig demokrati med egen regering, militär och skattesystem. Att vi röstar fram vår egen president, vårt parlament och våra lokala ledare. Att tala kinesiska betyder inte att man är kines.

Taiwan har aldrig haft det lätt. Under den japanska kolonialtiden var vi ”andra klassens” medborgare som inte fick tala våra egna språk eller behålla våra namn. Efter att Kuomintang (KMT) förlorade inbördeskriget mot kommunistpartiet i Kina 1949, flydde de till Taiwan och gjorde oss till “andra klassens” kineser. Vi levde sedan under en auktoritär regim i 38 år. Lokala språk – som taiwanesiska, hakka och urfolksspråk – förbjöds i skolor och myndigheter. Än en gång berövades vi vår identitet.

Trots detta har taiwaneser aldrig gett upp kampen för frihet och demokrati. Sonen till Chiang Kai-Shek lyfte undantagstillståndet 1987, pressad av folkets krav och internationellt tryck. Sedan dess har Taiwan utvecklats från en diktatur till en blomstrande demokrati.

En trygg hamn för Asiens hotade demokratier

I dag är Taiwan det första asiatiska landet som legaliserat samkönade äktenskap. Enligt Freedom House har Taiwan en frihetspoäng på 94 av 100 – högre än Sydkoreas 86 och Mongoliets 84, och endast något lägre än Japans 96. Sverige har 99.

Denna frihet har gjort Taiwan till en demokratisk hubb i Asien.

När massakern på Himmelska fridens torg ägde rum den 4 juni 1989, var taiwanesiska medier på plats och dokumenterade händelserna. När Kina införde den nationella säkerhetslagen i Hongkong 2020, förlorade staden sin yttrandefrihet. Hundratusentals tvingades fly – många av dem till Taiwan, där de fortsätter kampen för Hongkongs frihet. Här kan de diskutera förbjudna ämnen, ge ut censurerade böcker och visa filmer som aldrig skulle godkännas i Kina.

Taiwan är idag det enda kinesisktalande landet där man fritt kan hedra offren från Himmelska fridens torg.

Taiwan visar också solidaritet med andra grannländer. Nätverket Milk Tea Alliance är ett exempel på hur taiwanesiska nättaktivister stödjer demokratirörelser i Thailand och Myanmar. I Taiwan kan hongkongbor, burmeser, thailändare, tibetaner, uigurer, kineser – ja, människor från hela världen – fortsätta uttrycka sig fritt och kämpa för demokrati.

En ung demokrati värd att försvara

Taiwans demokrati är inte perfekt. Den är ung och lever under ständigt hot från Kinas påverkanskampanjer och militära provokationer. Men den är verklig, den är levande – och den är en trygg hamn för alla som tror på frihet.

Vi som lever i fria demokratier har ett ansvar att inte blunda. Att våga kalla Taiwan för vad det är: ett fritt och demokratiskt land. Att visa solidaritet med dem som varje dag kämpar för rätten att vara sig själva.

Andra utgåvan

AKTIVISM

Webbsida:

www.vaxjosgnista.se

**Vår kontaktadress för att skicka dina
artiklar, förslag och frågor:**

info@vaxjosgnista.se